

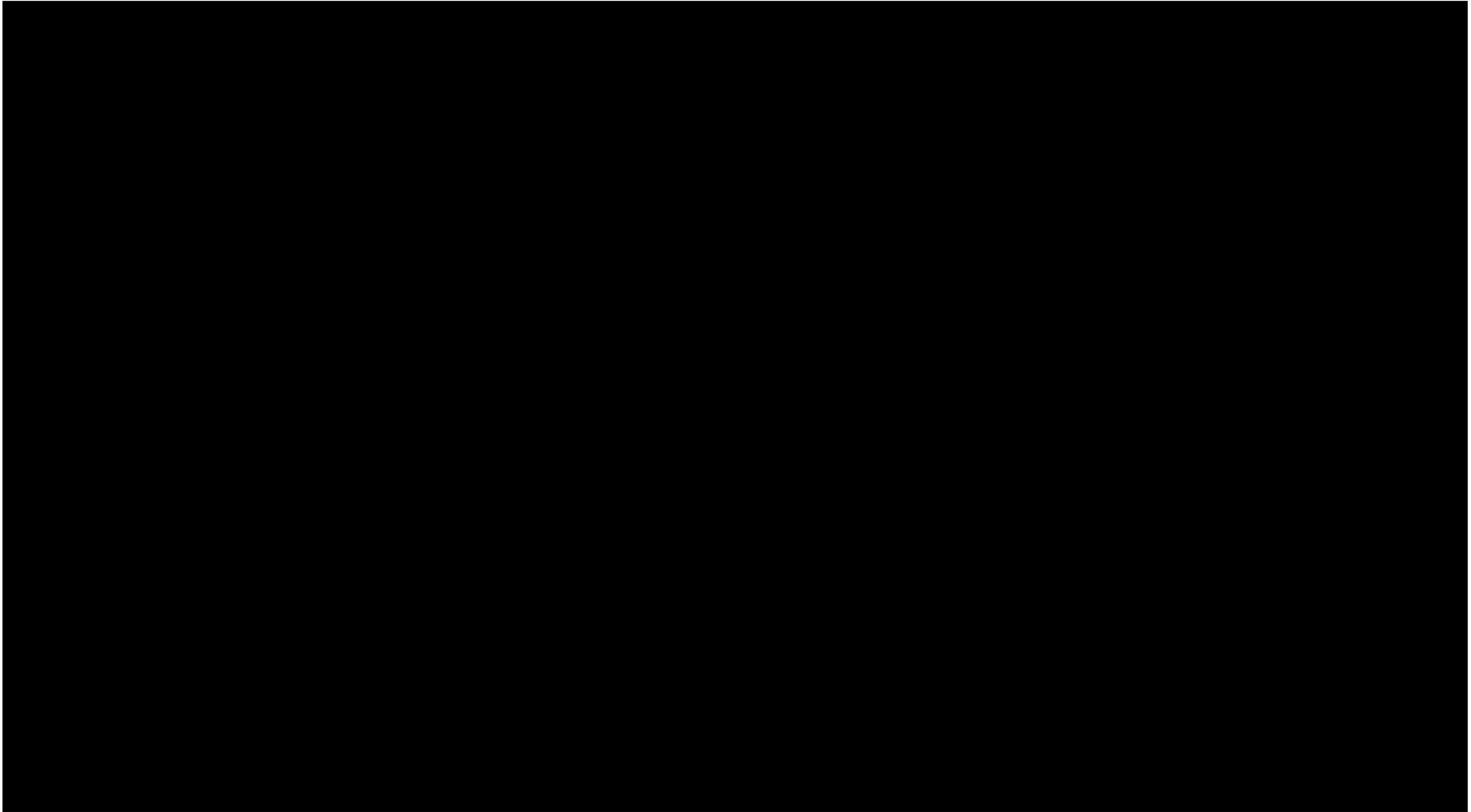

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Γιώργος Τσαλίδης

Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

<https://youtu.be/ozFh15oJvgM>

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο 20 του Ν. 4014/2011: Όλα τα έργα και οι δραστηριότητες που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, δηλαδή εκείνα που κατατάσσονται στην κατηγορία Α' για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, εντάσσονται σε σχέδιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων.

Το σχέδιο αυτό καταρτίζεται από το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (**ΣΕΠΔΕΜ**), και αναθεωρείται το **αργότερο κάθε πέντε χρόνια**. Βάσει του σχεδίου αυτού, το ΣΕΠΔΕΜ, σε συνεργασία με τις υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καταρτίζει εξειδικευμένα προγράμματα τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων.

ΣΚΟΠΟΣ

1. Να καταστεί αποτελεσματικότερος ο περιβαλλοντικός έλεγχος και να επιτευχθεί μεγαλύτερος βαθμός συμμόρφωσης των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων, έργων και δραστηριοτήτων και επομένως μεγαλύτερος βαθμός προστασίας του περιβάλλοντος, μέσω του συστηματικού περιοδικού ελέγχου που θα γίνεται με καθορισμένη συχνότητα και βάσει εκτίμησης του περιβαλλοντικού κινδύνου κάθε δραστηριότητας.
2. Ειδικά, για τις δραστηριότητες που υπάγονται στην Οδηγία 2010/IED για τις βιομηχανικές εκπομπές, η υποχρέωση συστηματικού περιβαλλοντικού ελέγχου με προκαθορισμένη συχνότητα αποτελεί και κοινοτική υποχρέωση.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Εισάγει ένα νέο μοντέλο διενέργειας των τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών ελέγχων στη χώρα μας , το οποίο στηρίζεται:

- στην **ανάλυση και εκτίμηση του περιβαλλοντικού κινδύνου** κάθε έργου και δραστηριότητας, με βάση την τυπολογία, το μέγεθος και τα άλλα χαρακτηριστικά τους, που οδηγεί στον προσδιορισμό της κατηγορίας κινδύνου κάθε έργου/δραστηριότητας,
- στην **ιεράρχηση των ελέγχων**, με βάση, αφενός τις ενδείξεις συμμόρφωσης/μη συμμόρφωσης με τη νομοθεσία και αφετέρου, την εθελούσια συμμετοχή επιχειρήσεων σε πιστοποιημένο Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS).

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (1)

- Η **διαφάνεια** για τις ελεγχόμενες δραστηριότητες και όλες τις περιβαλλοντικές ελεγκτικές υπηρεσίες,
- Η **αποτελεσματικότητα** όσον αφορά στον περιοδικό έλεγχο όλων των έργων/δραστηριοτήτων κατηγορίας Α,
- Η **αποδοτικότητα**, μέσω καλύτερης αξιοποίησης του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού και συντονισμού των συναρμοδίων υπηρεσιών,
- Η **αξιοπιστία** των ελέγχων, με τη χρήση έγκυρων και αναγνωρισμένων διαδικασιών / μεθοδολογιών,

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (2)

- Η **δυναμικότητα**, με την εισαγωγή αυτοματοποιημένων διαδικασιών και τη συστηματική παροχή έγκυρων πληροφοριών στο πλαίσιο της προβλεπόμενης αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, σε συνεργασία με τις περιφερειακές υπηρεσίες, η οποία θα τροφοδοτήσει και τον επανασχεδιασμό των τακτικών ελέγχων εντός της πενταετίας,
- Η **εφαρμοσιμότητα** του σχεδίου, που ενισχύεται από τη Συνεργασία όλων των αρχών Ελέγχου στην τελική διαμόρφωση του προγράμματος τακτικών ελέγχων.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Το Εθνικό σχέδιο καλύπτει γεωγραφικά όλη την Ελλάδα. Τα επί μέρους προγράμματα τακτικών επιθεωρήσεων που προβλέπονται στην παρ. 10 του άρθρου 20 ν. 4014/2011 καλύπτουν κάθε μία από τις 13 Περιφέρειες της χώρας.

ΣΚΟΠΟΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (1)

- Η τακτική παρακολούθηση με στόχο τη συμμόρφωση ως προς την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους,
- Η προώθηση της εφαρμογής και ενδεχομένως της επικαιροποίησης των περιβαλλοντικών όρων ως προς την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία,
- Ο εντοπισμός και η αποφυγή, πρόληψη και αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ατυχημάτων και περιστατικών ρύπανσης,
- Η ορθολογική διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων,
- Η παρακολούθηση αέριων εκπομπών με στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων,
- Ο εντοπισμός προβλημάτων διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων,

ΣΚΟΠΟΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (2)

- Ο έλεγχος των συστημάτων ανακύκλωσης, επεξεργασίας και μείωσης υγρών και στερεών αποβλήτων, η τήρηση των μελετών και η προσαρμοστικότητα στις συγκεκριμένες ανάγκες της βιομηχανικής ή άλλης δραστηριότητας,
- Η μέτρηση της απόδοσης των συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων και η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων,
- Η συγκριτική καταγραφή, ανάλυση και περιοδική ενημέρωση σχετικά με την ισχύουσα εθνική και ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία,
- Η παρακολούθηση όλων των περιβαλλοντικών παραμέτρων κατά τη λειτουργία της κάθε δραστηριότητας σε εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας,
- Ο έλεγχος κατανάλωσης ενέργειας, νερού και φυσικών πόρων,
- Η συντονισμένη λήψη μέτρων και προώθηση ενεργειών για την επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων,
- Η ενεργοποίηση του συνόλου των αρχών ελέγχου με βάση τις νομικές υποχρεώσεις τους.

ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

- Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΕΔΜ), που διενεργούν περιβαλλοντικούς ελέγχους σε όλα τα έργα και δραστηριότητες.
- Οι Δ/νσεις Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού των 7 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας για τα έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητας τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας του έργου ή της δραστηριότητας.
- Οι Δ/νσεις Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού των 13 Περιφερειών της χώρας για τα έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητας τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας του έργου ή της δραστηριότητας.
- Τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.ΠΕ.) που συστήνονται σε κάθε Περιφέρεια, για τα έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητας του, ανεξαρτήτως της κατηγορίας του έργου ή της δραστηριότητας (παρ. 1 του αρ. 55 του ν.4042/2012/Α΄24).

ΜΗΤΡΩΟ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Για τη σύνταξη και εφαρμογή ενός σχεδίου επιθεωρήσεων, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχει ο συνολικός κατάλογος των περιβαλλοντικά δανειοδοτημένων έργων και δραστηριοτήτων, έτσι ώστε όλες οι ελεγχόμενες δραστηριότητες να έχουν ίση αντιμετώπιση. Επειδή τέτοιος κατάλογος δεν υπήρχε, αποφασίστηκε η δημιουργία μητρώου ελεγχόμενων δραστηριοτήτων από την ομάδα εργασίας του Σχεδίου.

Το μητρώο δημιουργήθηκε και τηρείται στο ΣΕΠΔΕΜ και περιλαμβάνει 6.252 έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α που έχουν λάβει Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων και των οποίων ο έλεγχος εντάσσεται στο παρόν σχέδιο.

Από αυτά, τα 1006 έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1 και τα 5246 έργα και δραστηριότητες στην υποκατηγορία Α2.

ΜΗΤΡΩΟ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Το μητρώο περιλαμβάνει:

- Τα έργα και τις δραστηριότητες που αδειοδοτήθηκαν περιβαλλοντικά από τις 28-5-2012 έως τις 31-12-2016 και επομένως οι αποφάσεις έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων τους και τα λοιπά στοιχεία τους είναι αναρτημένα στον διαδικτυακό τόπο aero.gr. **Πρόκειται για 2.622 περιπτώσεις.**
- Τα έργα και τις δραστηριότητες που αδειοδοτήθηκαν περιβαλλοντικά πριν τις 28-5-2012, όμως στη συνέχεια οι περιβαλλοντικοί τους όροι τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν ή παρατάθηκαν, οπότε τα στοιχεία αυτής της τροποποίησης ή της παράτασης είναι αναρτημένα στον διαδικτυακό τόπο aero.gr. **Πρόκειται για 3.478 περιπτώσεις.**

ΜΗΤΡΩΟ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τα έργα και οι δραστηριότητες που υπάγονται στις διατάξεις της Οδηγίας I.E.D.2010/75/EE περί βιομηχανικών εκπομπών (Παράρτημα I της ΥΑ 36060/1155/2013), ανεξάρτητα της ημερομηνίας αδειοδότησης τους, σύμφωνα με τον κατάλογο που παρείχε η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ, καθώς και τα στοιχεία που συλλέχθησαν από τον ιστότοπο του Προγράμματος «Διαύγεια» (<https://www.diavgeia.gov.gr>) και από άλλες πηγές. Πρόκειται για συνολικά 470 δραστηριότητες.

Στο Μητρώο δεν περιλαμβάνονται έργα και δραστηριότητες που κατατάσσονται στην κατηγορία Β΄.

Τέλος είναι προφανές ότι στο Μητρώο δεν έχουν περιληφθεί τα έργα και οι δραστηριότητες που δεν υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση (είτε έχουν λάβει «απαλλαγή» είτε όχι), καθώς και όσα λειτουργούν παράνομα, χωρίς δηλαδή να έχουν λάβει την απαιτούμενη περιβαλλοντική άδεια.

Περιφέρεια		Ομάδα έργων και δραστηριοτήτων (σύμφωνα με την ΥΑ 37674/2016 (Β' 2471) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υ.α. 1958/2012»)											Σύνολο έργων & δραστηριοτήτων	
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI		XII
		Οδικά	Υδραυλικά	Λιμενικά	Περιβαλ. Υποδομές	Εξορύξεις	Τουριστικά	Κτηνοτροφικές	Υδατοκαλλιέργειες	Βιομηχανικές	Αναν. Πηγές Ενέργειας	Μεταφορά Ενέργειας, Καυσίμων και Χημικών	Ειδικά Έργα	
1.	Αν.Μακεδονία & Θράκη	45	50	16	54	302	22	19	23	105	70	11	31	748
2.	Κεντρική Μακεδονία	58	111	24	90	62	57	65	138	230	99	7	89	1030
3.	Δυτική Μακεδονία	18	56	1	32	48	3	25	1	31	105	6	18	344
4.	Ήπειρος	22	34	6	22	32	10	38	43	41	38	1	30	317
5.	Θεσσαλία	60	97	6	31	33	30	11	1	106	110	2	81	568
6.	Ιόνιοι Νήσοι	4	7	14	6	6	27	0	19	9	5	0	12	109
7.	Δυτική Ελλάδα	46	13	6	41	19	23	12	29	93	79	3	24	388
8.	Στερεά Ελλάδα	51	32	13	49	96	16	42	64	190	145	6	58	762
9.	Αττική	38	31	17	60	15	66	19	32	269	18	7	20	592
10.	Πελοπόννησος	59	33	14	48	49	23	14	39	91	71	6	67	514
11.	Βόρειο Αιγαίο	17	4	15	23	12	20	2	7	20	10	0	16	146
12.	Νότιο Αιγαίο	16	10	36	42	40	91	1	24	38	6	1	34	339
13.	Κρήτη	65	60	10	80	18	63	6	1	68	25	1	23	420
ΣΥΝΟΛΟ		499	538	179	578	732	451	254	421	1.291	781	51	503	6.277

ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

Μοντέλο «Ολοκληρωμένης Εκτίμησης των Κινδύνων» (Integrated Risk Assessment Method –IRAM) για την ανάλυση επικινδυνότητας.

Το μοντέλο αναπτύχθηκε το 2012 από ομάδα εμπειρογνομόνων που συμμετείχαν σε σχετικό πρόγραμμα του ευρωπαϊκού δικτύου IMPEL.

Το μοντέλο **IRAM** σχεδιάστηκε ώστε να είναι ευέλικτο, εφαρμόσιμο σε κάθε είδος επιθεωρήσεων και προσαρμοσμένο στις ανάγκες της οδηγίας 2010/75/EK για τις βιομηχανικές εκπομπές και της οδηγίας SEVESO.

Αυτό το μοντέλο επιχειρεί να συνδυάσει τα πλεονεκτήματα των άλλων μεθοδολογιών, περιορίζοντας, όσο δυνατόν τα μειονεκτήματά τους.

ΑΝΑΛΥΣΗ IRAM

- **Κριτήρια επίπτωσης (Impact criteria):** τα κριτήρια που αφορούν την περιβαλλοντική επίπτωση μιας δραστηριότητας στην υγεία και το περιβάλλον. Η βαθμολόγηση των κριτηρίων επίπτωσης συνδέεται άμεσα με την εκτίμηση των επιμέρους κατηγοριών επικινδυνότητας και επομένως του συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου κάθε δραστηριότητας.
- **Κριτήρια επίδοσης/αξιολόγησης του φορέα λειτουργίας της δραστηριότητας.** Τα κριτήρια επίδοσης έχουν περιορισμένη επίδραση στο μοντέλο.
- **Κανόνας επικινδυνότητας:** ορίζεται ο αριθμός των επιμέρους κατηγοριών επικινδυνότητας με μέγιστη βαθμολόγηση που απαιτείται ώστε ο συνολικός περιβαλλοντικός κίνδυνος μιας εγκατάστασης να ισούται με τη μέγιστη βαθμολόγηση. Όσο περισσότερα κριτήρια επίπτωσης εισάγονται στην ανάλυση, και άρα περισσότερες επιμέρους κατηγορίες επικινδυνότητας, τόσο μεγαλύτερος πρέπει να είναι ο αριθμός κριτηρίων με μέγιστη βαθμολόγηση που θα απαιτείται για να καθοριστεί η υψηλότερη επικινδυνότητα και άρα η μεγαλύτερη συχνότητα επιθεωρήσεων. Κατά αυτόν τον τρόπο αποσυνδέεται η πιο «αυστηρή» βαθμολόγηση από τη συχνότητα επιθεώρησης.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΤΟΥΡΓΙΑΣ IRAM

- Διαμορφώνονται οι επιμέρους κατηγορίες επικινδυνότητας βάσει των επιμέρους κριτηρίων επίπτωσης. Οι κατηγορίες αυτές μεταβάλλονται μόνο κατά ένα βήμα προς τα πάνω ή προς τα κάτω, ανάλογα με τα κριτήρια επίδοσης του φορέα λειτουργίας/εκμετάλλευσης της εγκατάστασης.
- Καθορίζεται ο «κανόνας επικινδυνότητας», δηλαδή ο αριθμός των επιμέρους κατηγοριών επικινδυνότητας που απαιτείται να λάβουν τη μέγιστη βαθμολόγηση, ώστε η κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου της εγκατάστασης να εξισώνεται με τη μέγιστη αυτή βαθμολόγηση.
- Η τιμή του μέγιστου βαθμού μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών επικινδυνότητας προσδιορίζει την κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου και επομένως τη συχνότητα επιθεώρησης, υπό την προϋπόθεση ότι ικανοποιείται ο «κανόνας επικινδυνότητας». Αλλιώς, εάν δεν ικανοποιείται ο κανόνας αυτός, τότε η κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου ισούται με το μέγιστο βαθμό των επί μέρους κατηγοριών επικινδυνότητας, μειωμένο κατά ένα βήμα.
- Το άθροισμα των βαθμολογήσεων όλων των επιμέρους κατηγοριών επικινδυνότητας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκτιμηθεί η χρονική διάρκεια και κατ'επέκταση το οικονομικό κόστος που απαιτείται για να πραγματοποιηθεί ο κάθε έλεγχος.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM» ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Επιλέχθηκαν τα ακόλουθα 7 κριτήρια επίπτωσης:

1. Η κατάταξη του έργου/δραστηριότητας στην υποκατηγορία A1 ή A2, σύμφωνα με την κατάταξη της ΥΑ 37674/2016 (Β' 2471),
2. Η υπαγωγή του έργου/δραστηριότητας στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης),
3. Η υπαγωγή του έργου/δραστηριότητας στην Οδηγία 96/82/ΕΚ (SevesoII) για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες, με διαφοροποίηση σε μονάδες ανώτερης βαθμίδας και μονάδες κατώτερης βαθμίδας,
4. Η υπαγωγή του έργου/δραστηριότητας στην Οδηγία 1999/13/ΕΚ για τον περιορισμό των εκπομπών πτητικών οργανικών ενώσεων που οφείλονται στη χρήση οργανικών διαλυτών σε ορισμένες δραστηριότητες και εγκαταστάσεις,

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM» ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

5. Η υπαγωγή του έργου/δραστηριότητας στον Κανονισμό ΕΚ/166/2006 για τη σύσταση ευρωπαϊκού μητρώου έκλυσης και μεταφοράς ρύπων,
6. Η χωροθέτηση ή μη του έργου/δραστηριότητας εντός κάποιας προστατευόμενης περιοχής του δικτύου NATURA 2000,
7. Μία εμπειρική ιεράρχηση για κάθε ομάδα/υποομάδα δραστηριοτήτων, που αθροίστηκε στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου. Για την ιεράρχηση αυτή ορίστηκαν τρεις κατηγορίες (χαμηλή , μεσαία, ψηλή). Ανάλογα με τις ανάγκες ελέγχου συγκεκριμένων κατηγοριών/υποομάδων δραστηριοτήτων, με βάση τα ευρήματα και την εμπειρία των ελέγχων στη χώρα μας έως τώρα και λαμβάνοντας υπόψιν τις προτάσεις των περιφερειακών αρχών ελέγχου.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM» ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Κάθε κριτήριο επίπτωσης βαθμολογήθηκε από 1 ως 5, όπου η βαθμολόγηση «5» αντιστοιχεί στην υψηλότερη κατηγορία επικινδυνότητας και «1» στη χαμηλότερη.

Στον παρόντα σχεδιασμό επιλέχτηκε να χρησιμοποιηθεί ένας όρος στάθμισης (-0,5) στο κριτήριο επίπτωσης που αφορά την υπαγωγή έργου/δραστηριότητας στον κανονισμό ΕΚ/166/2006 (e-PRTR) για τη σύσταση ευρωπαϊκού μητρώου έκλυσης και μεταφοράς ρύπων, καθώς επίσης στο κριτήριο της εμπειρικής ιεράρχησης, ώστε τα κριτήρια αυτά να έχουν ελαφρά μικρότερη επίδραση στην ανάλυση επικινδυνότητας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM» ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Κριτήρια επίδοσης του κάθε φορέα λειτουργίας/εκμετάλλευσης:

1. Η ενεργής καταχώριση έργου/δραστηριότητας στο μητρώο του συστήματος οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου EMAS (Κανονισμός ΕΚ αριθ. 1221/2009),
2. Το ιστορικό συμμόρφωσης έργου/δραστηριότητας στους περιβαλλοντικούς όρους και τις διατάξεις της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, βάσει πορισμάτων προηγούμενων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων.

Τα επιμέρους αυτά κριτήρια επίδοσης λαμβάνουν τιμές «-1», «0» ή «1» και η επίδραση τους μπορεί να είναι κατ' αντιστοίχηση θετική, αρνητική ή ουδέτερη στην εκτίμηση επικινδυνότητας.

Στην περίπτωση των κριτηρίων επίδοσης όλα τα κριτήρια να έχουν την ίδια βαρύτητα.

Η μέση τιμή των επιμέρους κριτηρίων επίδοσης, στρογγυλοποιημένη στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό, δίνει το συνολικό βαθμό επίδοσης για κάθε φορέα λειτουργίας/εκμετάλλευσης, ο οποίος λαμβάνει τιμές «-1», «0» ή «1».

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM» ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Εν συνεχεία, ο συνολικός βαθμός επίδοσης του συγκεκριμένου φορέα προστίθεται σε κάθε επιμέρους κριτήριο επίπτωσης, για να προκύψει η επιμέρους κατηγορία επικινδυνότητας που αντιστοιχεί σε κάθε κριτήριο επίπτωσης. Κατά αυτόν τον τρόπο, η επίδραση του κριτηρίου επίδοσης μπορεί να είναι θετική, αρνητική ή ουδέτερη στην εκτίμηση επικινδυνότητας.

Μία καλή επίδοση του φορέα λειτουργίας/εκμετάλλευσης που βαθμολογείται με «-1» μειώνει την εκτιμώμενη επικινδυνότητα κατά ένα βήμα, ενώ μια αρνητική επίδοση που βαθμολογείται με «+1» αυξάνει την εκτιμώμενη επικινδυνότητα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM» ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τέλος, για να υπολογιστεί η κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου κάθε έργου και δραστηριότητας, χρησιμοποιούνται οι επιμέρους κατηγορίες επικινδυνότητας και εφαρμόζεται ο «κανόνας επικινδυνότητας». Ως κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου λαμβάνεται η μεγαλύτερη τιμή από τις επί μέρους κατηγορίες επικινδυνότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η τιμή αυτή παρουσιάζεται σε τουλάχιστον δύο επί μέρους κατηγορίες επικινδυνότητας. Αν δεν πληρείται η προαναφερόμενη απαίτηση («κανόνας 2»), τότε ως τελική κατηγορία επικινδυνότητας λαμβάνεται η μεγαλύτερη τιμή από τις επί μέρους κατηγορίες επικινδυνότητας μειωμένη κατά μία μονάδα. Ως «κανόνας επικινδυνότητας» επιλέχθηκε ο αριθμός «δύο» από την παρούσα ομάδα εργασίας, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των κριτηρίων επίπτωσης που έχουν χρησιμοποιηθεί. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι για ένα έργο καθορίζεται η υψηλότερη δυνατή συχνότητα επιθεώρησης εάν τουλάχιστον δύο κριτήρια επίπτωσης βαθμολογηθούν με τον υψηλότερο βαθμό.

Το εύρος τιμών της συνολικής κατηγορίας περιβαλλοντικού κινδύνου κυμαίνεται από 0 έως 6.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ «IRAM»

1. Για κάθε εγκατάσταση αξιολογούνται διάφορες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, π.χ.: επιπτώσεις στην ατμόσφαιρα, επιπτώσεις στα ύδατα, παραγωγή αποβλήτων, κίνδυνος ατυχήματος, επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, κ.λπ.

Κάθε ένα από αυτά παίρνει βαθμολογία επικινδυνότητας (π.χ. 1–5 ή χαμηλή–υψηλή). Αυτό δημιουργεί επιμέρους κατηγορίες κινδύνου για κάθε περιβαλλοντική διάσταση.

2. Η συμπεριφορά της εταιρείας μπορεί να μεταβάλλει λίγο τη βαθμολογία. Παράγοντες π.χ.: ιστορικό παραβάσεων, περιβαλλοντική διαχείριση, πιστοποίηση EMAS, συμμόρφωση με όρους. Αυτά μπορούν να: αυξήσουν τον κίνδυνο +1, μειώσουν τον κίνδυνο –1, αλλά μόνο κατά ένα επίπεδο.

3. Τέλος, το IRAM δεν παίρνει απλά τον μεγαλύτερο βαθμό. Χρησιμοποιεί έναν κανόνα: πόσες επιμέρους κατηγορίες πρέπει να έχουν τη μέγιστη βαθμολογία για να θεωρηθεί συνολικά υψηλός ο κίνδυνος.

Αν 2 ή περισσότερες κατηγορίες έχουν βαθμό 4 → συνολικός κίνδυνος = 4

Αν μόνο μία έχει 4 → συνολικός κίνδυνος = 3

Ο λόγος είναι να μη θεωρείται μια εγκατάσταση πολύ επικίνδυνη μόνο από έναν παράγοντα.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΡΓΟ Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Για κάθε κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου, έγινε αντιστοίχιση με μία ελάχιστη συχνότητα περιβαλλοντικής επιθεώρησης, ως ο μέγιστος χρόνος επανελέγχου (ή μέγιστος χρόνος μεταξύ δύο ελέγχων).
- Για κάθε έργο/δραστηριότητα, καθορίστηκε ο μέγιστος χρόνος επανελέγχου τους, που λαμβάνει τις εξής τιμές: **1, 2, 3, 4, 5, ή 10 έτη**.
- Ο συνολικός αριθμός Επιθεωρήσεων που απαιτείται να διενεργηθούν εντός της πενταετούς διάρκειας του σχεδίου για όλη την επικράτεια, είναι 5.618 επιθεωρήσεις.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΡΓΟ Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο συνολικός αριθμός προγραμματισμένων περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων που προκύπτει ότι πρέπει να πραγματοποιηθούν σε όλη τη χώρα είναι 682 για το έτος 2017 και 1254 επιθεωρήσεις για το έτος 2018 και για κάθε επόμενο έτος ως το 2021.

Για την κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων, οι επιθεωρήσεις επιμερίστηκαν μεταξύ των τριών ομάδων αρμόδιων αρχών, σε αναλογία με το συνολικό διαθέσιμο προσωπικό της κάθε μίας από τις τρεις αρχές.

Κατηγορία συνολικού περιβαλλοντικού κινδύνου έργων & δραστηριοτήτων	Μέγιστος χρόνος επανελέγχου (χρονικό διάστημα μεταξύ των ελέγχων)	Αριθμός ελέγχων που απαιτείται να διενεργηθούν μέσα σε μία 5ετία	Αριθμός έργων & δραστηριοτήτων που υπάγονται στην κάθε κατηγορία κινδύνου και στην αντίστοιχη συχνότητα ελέγχου	Συνολικός αριθμός ελέγχων που απαιτείται να γίνουν στη διάρκεια πέντε ετών
6	1 έτος	5	8	40
5,5	1 έτος	5	0	0
5	1 έτος	5	44	220
4,5	2 έτη	2,5	24	60
4	3 έτη	1,67	276	460
3,5	3 έτη	1,67	223	371
3	4 έτη	1,25	671	839
2,5	4 έτη	1,25	284	355
2	5 έτη	1	1.774	1.774
1,5	5 έτη	1	50	50
≤1	10 έτη	0,5	2.898	1.449
		ΣΥΝΟΛΟ	6.252	5.618

Οι περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις είναι μόνο
προγραμματισμένες;

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (1)

Σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 20 του ν.4014/2011, οι έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις διενεργούνται μόνον σε ειδικές περιπτώσεις και συγκεκριμένα:

- για τη διερεύνηση σοβαρών περιβαλλοντικών καταγγελιών,
- σε συμβάντα με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις,
- σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 9 (ε) του ίδιου ανωτέρω άρθρου, ορίζονται διαδικασίες για έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις ως μέρος του παρόντος σχεδίου.

- Κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, με το παρόν σχέδιο ορίζονται συγκεκριμένες διαδικασίες για τις έκτακτες επιθεωρήσεις που αποσκοπούν στην αποτελεσματική υλοποίηση του παρόντος σχεδίου και την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των διαθέσιμων πόρων.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (2)

1. Κάθε αρχή ελέγχου διενεργεί κατά προτεραιότητα τις τακτικές επιθεωρήσεις που προβλέπονται στο ετήσιο πρόγραμμα τακτικών επιθεωρήσεων, οι οποίες θα πρέπει να διενεργούνται οπωσδήποτε εντός του έτους όπου αυτές εντάχθηκαν.
2. Οι έκτακτες επιθεωρήσεις σε έργα κατηγορίας Α ή Β διενεργούνται κατά δεύτερη προτεραιότητα, και εφόσον δεν προκαλούν στην αρμόδια αρχή ελέγχου αδυναμία διεξαγωγής των τακτικών επιθεωρήσεων.

Εξαίρεση αποτελούν οι έκτακτες επιθεωρήσεις σε περιβαλλοντικά ατυχήματα ή συμβάντα ιδιαίτερης σημασίας. Ειδικότερες διαδικασίες για τον χειρισμό των καταγγελιών και τη διενέργεια έκτακτων επιθεωρήσεων ορίζονται οι εξής:

3. Η αξιολόγηση των καταγγελιών/αναφορών ως προς τη σημασία τους, γίνεται από την αρμόδια αρχή ελέγχου όπου κατατίθεται η καταγγελία/αναφορά.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (3)

Οι αναφορές που υποβάλλονται ταυτόχρονα σε πολλές αρχές ελέγχου, αξιολογούνται πρώτα από την πιο κεντρική αρχή (κατά σειρά το ΣΕΠΔΕΜ, οι υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι υπηρεσίες των Περιφερειών). Η αξιολόγηση της κάθε αναφοράς μπορεί να οδηγεί α) σε εντολή να διενεργηθεί έλεγχος για τα Καταγγελλόμενα, β) στη διαβίβαση της σε άλλη υπηρεσία, ή γ) στην αρχειοθέτησή της (βλ. σημείο 5 παρακάτω).

4. Τα κριτήρια που εφαρμόζονται για την αξιολόγηση των καταγγελιών είναι: η συνάφεια με το πεδίο αρμοδιότητας των αρχών περιβαλλοντικού ελέγχου, η σοβαρότητα των καταγγελομένων σε σχέση με τον κίνδυνο που μπορεί να προκύπτει για το περιβάλλον και την υγεία, η σαφήνεια και ακρίβεια, η βασιμότητα, η επαναληψιμότητα του αναφερόμενου περιστατικού, ο χρόνος που έχει παρέλθει από το περιστατικό, η αρχική εκτίμηση για τον εάν τα καταγγελλόμενα στοιχειοθετούν παράβαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (4)

5. Οι καταγγελίες που αφορούν σε έργα ή δραστηριότητες που έχουν ήδη ενταχθεί στο Σχέδιο Επιθεωρήσεων, ελέγχονται στο πλαίσιο του τακτικού ελέγχου τους κατά το χρόνο που ορίζεται από τα ετήσια Προγράμματα. Μόνον εάν αν η σοβαρότητα της καταγγελίας είναι τέτοια που επιβάλλει οπωσδήποτε τον άμεσο έλεγχο αυτής, θα πρέπει να επιτρέπονται παρεκκλίσεις από τα ετήσια Προγράμματα.
6. Οι καταγγελίες που επαναλαμβάνονται κατά τρόπο καταχρηστικό θα πρέπει να τίθενται στο αρχείο, βάσει της παρ. 3 του άρ. 4 του Ν.2690/1999 (Α'45). Ομοίως οι καταγγελίες που είναι αόριστες ή ασαφείς, δηλαδή δεν περιγράφουν πραγματικά γεγονότα, δεν θα πρέπει να εξετάζονται. Οι καταγγελίες που αφορούν σε θέματα που ήδη έχουν ελεγχθεί πρόσφατα από άλλες υπηρεσίες, δεν θα πρέπει να ελέγχονται ξανά.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (5)

7. Οι ανώνυμες καταγγελίες αντιμετωπίζονται όπως οι Επώνυμες καταγγελίες, δηλαδή αξιολογούνται ως προς την πραγματική σημασία των γεγονότων που περιγράφουν, ανεξάρτητα του γεγονότος ότι είναι ανώνυμες. Αυτό συμβαίνει επειδή πολλές σοβαρές καταγγελίες υποβάλλονται συχνά από άτομα που γνωρίζουν πραγματικά περιστατικά λόγω της θέσης τους, εξαιτίας όμως της οποίας μπορεί να διατρέχουν κίνδυνο σε περίπτωση δημοσιοποίησης των στοιχείων τους. Πάντως οι ανώνυμες καταγγελίες δεν δημιουργούν υποχρέωση απάντησης από την υπηρεσία.
8. Οι καταγγελίες που υποβάλλονται στο ΣΕΠΔΕΜ και που αφορούν σε θέματα περιορισμένης τοπικά σημασίας, διαβιβάζονται στις περιφερειακές ή δημοτικές αρμόδιες αρχές και εξετάζονται από αυτές.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (6)

9. Οι καταγγελίες που παραλαμβάνονται από το ΣΕΠΔΕΜ και τις Περιφερειακές αρχές ελέγχου και που αφορούν στην παράνομη διάθεση αστικών απορριμμάτων, προϊόντων εκσκαφών και άλλων μη επικινδύνων αποβλήτων σε κοινόχρηστους χώρους, διαβιβάζονται στις αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Δήμων(υπηρεσία καθαριότητας, τεχνική υπηρεσία) λόγω αρμοδιότητας που προκύπτει από τις εξής διατάξεις: α) ΚΥΑ 50910/2727/16-12-2003 (Β΄1909) (παραρτήματα άρθρου 17), β) Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, Άρθρο 75 παρ. Ι τομέας β΄ («Περιβάλλον»)γ)Ν. 3852/2010/Α΄87 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», άρθρο 94 εδάφιο 25.

Το ανωτέρω ισχύει και για παράνομη διάθεση σε ιδιωτικούς χώρους, με τη διαφορά ότι στην περίπτωση αυτή οι δημοτικές υπηρεσίες εφαρμόζουν τις διαδικασίες του οικείου δημοτικού κανονισμού καθαριότητας, απαιτώντας την απομάκρυνση των απορριμμάτων από τον ιδιοκτήτη ή απομακρύνοντας οι ίδιες τα απορρίμματα και καταλογίζοντας τα έξοδα και το προβλεπόμενο πρόστιμο στον ιδιοκτήτη.

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (7)

10. Οι καταγγελίες που παραλαμβάνονται από το ΣΕΠΔΕΜ και τις Περιφερειακές αρχές ελέγχου και που αφορούν σε παράνομες επιχωματώσεις-εκχερνώσεις, διάνοιξη οδών σε περιοχές εκτός σχεδίου, καταστροφή βλάστησης, δασικών εκτάσεων και υγροτόπων, μπορεί να Διαβιβάζονται στις αρμόδιες υπηρεσίες δόμησης των οικείων Δήμων, ή εναλλακτικά στα αρμόδια Δασαρχεία ή στις Κτηματικές Υπηρεσίες εάν πρόκειται για περιοχές αρμοδιότητάς τους.
11. Οι καταγγελίες που παραλαμβάνονται από το ΣΕΠΔΕΜ και τις Περιφερειακές αρχές ελέγχου και που αφορούν στην πρόκληση υπερβολικού θορύβου από καταστήματα αδειοδοτημένα από τους οικείους Δήμους, μπορεί να διαβιβάζονται για έλεγχο στις αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Δήμων (στην υπηρεσία που χορηγεί την άδεια λειτουργία του καταστήματος, τεχνική υπηρεσία).

ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (8)

12. Οι καταγγελίες που παραλαμβάνονται από το ΣΕΠΔΕΜ και τις Περιφερειακές αρχές ελέγχου και που αφορούν στη θέση και τον τρόπο κατασκευής καμινάδων καταστημάτων ή εργαστηρίων, την κατασκευή βόθρων και γενικότερα την τήρηση των πολεοδομικών διατάξεων, μπορεί να διαβιβάζονται για έλεγχο στις υπηρεσίες δόμησης των οικείων Δήμων.
13. Οι καταγγελίες που παραλαμβάνονται από το ΣΕΠΔΕΜ και τις Περιφερειακές αρχές ελέγχου και που αφορούν σε μονάδες κτηνιατρικού ενδιαφέροντος (σφαγεία-κτηνοτροφικές μονάδες) μπορεί να διαβιβάζονται για έλεγχο στις αρμόδιες υπηρεσίες κτηνιατρικού ελέγχου των Περιφερειών.